

BOEKBESPREKINGEN

C.J. Toebes, *Haagse Hervormde Historiën*, Europese Bibliotheek, Zaltbommel 1978, 349 p., f 65,—.

In dit boek vinden wij een aantal schetsen en opstellen gebundeld, die handelen over verschillende onderwerpen uit de geschiedenis van de hervormde gemeente in 's-Gravenhage. Op onderhoudende wijze wordt een en ander verteld over de voornaamste kerkgebouwen, over een aantal markante predikanten en over uiteenlopende kerkelijke gebeurtenissen en activiteiten, doorgaans op grond van de bestaande literatuur over deze onderwerpen.

Wat de negentiende eeuw betreft: nadat summier iets verteld is over het weeshuis, over Ds. Bennink Janssonius en over het Haags Genootschap, vinden wij wat uitgebreidere gegevens in de laatste zeven hoofdstukken (15-21). Daarin lezen wij over o.m. Ds. Dermout, het college van collectanten, de stichting van de tiende predikantsplaats (1831), het adres van Ds. D. Moleenaar, de Aprilbeweging en de Willemskerk.

Onbekend materiaal blijkt ontleend te zijn aan vooral de notulen van het college van collectanten en aan het archief van het 'gezelschap der broederen ouderlingen'. Het komt mij voor - op grond van hetgeen de schrijver uit deze bronnen meedeelt - dat het de moeite waard zou kunnen zijn deze notulen en dit archief in een gedetailleerder onderzoek te betrekken. Iets voor een skriptie?

A.C. Honders

79

Een Compendium van achtergrondinformatie bij de 491 Gezangen uit het Liedboek voor de Kerken samengesteld door de Prof. dr G. van der Leeuw-Stichting, Amsterdam 1977, xii en 1418 eenheden, geb. (te bestellen bij Bureau-secretariaat Prof. dr G. van der Leeuw-Stichting, postbus 9390, Amsterdam).

Het Compendium is een publikatie van de Prof. dr G. van der Leeuw-Stichting - het in 1954 door de Oecumenische Raad van Kerken gestichte 'ontmoetingscentrum' om kerk en kunst dichterbij elkaar te brengen - . Het is de vrucht van een grote gezamenlijke krachtsinspanning van een uitgebreide kring van medewerkers, uiteindelijk gedragen door een redactie bestaande uit W. de Leeuw, Th.J.M. Naastepad, W.G. Overbosch, W. Vogel en J. Wit; Overbosch en Vogel vormden 'een soort eindredactie'. Daaruit blijkt enerzijds de zelfstandigheid van de redactie als zodanig t.o.v. de samenstelling van het Liedboek - 1973, maar anderzijds is het meteen duidelijk dat als er mensen als Jan Wit of Tom Naastepad deel hebben uitgemaakt van de Compendium-redactie en verder talrijke bijdragen van b.v. Ad den Besten, K.H. Heeroma (Muus Jacobse), Willem Barnard of Adriaan Schuurman - bekend om hun medewerking aan het Liedboek - zijn opgenomen, deze 'achtergrondinformatie' (afschuwelijk woord overigens) zeer authentiek moet zijn. Een 'Verantwoording' (v-xi) beschrijft nogal wijdlopieg het ontstaan van het boek. Ook al kan ik in *DNK* met een bespreking niet al te ver buiten de grenzen van de negentiende eeuwse kerkgeschiedenis van Nederland gaan - , ik zou mijn taak schromelijk ver-